

Rama (Choshen Mishpat 232:5 based on Hagahos Mordechai)

כגון שיש או אמת המים — **Similarly, a defect that is not in the body of the house,** — וכן מוס שאינו בגוף הבית — **for example, another person has walking rights through it** — לאחר דרך עליו [the seller] — **removes the defect and the sale is valid.** — מסלק המום והמקח קיים — **or an irrigation canal passes there,** — עוברת שם **But if the defect is in the body of the house,** — אבל אם המום בגוף הבית — **for example, [the seller] told [the buyer] that it has a complete wall,** — כגון שאמר לו שיש לו כותל שלם — **and it was found to be shaky,** — ונמצא רעוע — **[the seller] is not able to build a complete wall for [the buyer] and keep the sale intact.** — יכול לבנות לו כותל שלם — **And the same law is true for anything like this.** — וכל כיוצא בזה

Nesivos HaMishpat (232:7)

— **Any case where he can repair the defect so that [the object] returns to its former state** — כל שיכול לתקן המום שיחזור לקדמותו — **with the money that [the seller] deducts for him** — בהדמים שינכה לו — **and it will not be considered like a new object** — ולא יהיה נחשב כפנים חדשות — **that it would be like something that had not yet come to the world,** — שיהיה כדבר שלא בא לעולם — **[the seller] can deduct for him from the price.** — אבל — **But in the case of selling a complete wall and it was found to be ruined,** — פנים חדשות באו לכאן — **when he repairs it and builds,** — כשיתקן אותה ויבנה — **a new object came here** — והוא כדבר שלא בא לעולם — **and it is like it had not yet come to the world at the time of the sale.** — **The sale is therefore null and void.** — לכך המקח בטל

Rama (Choshen Mishpat 233:1 based on Mordechai)

— **If he sold him silver under the assumption that it was pure silver,** — המקח קיים — **but it was found to be adulterated silver,** — ונמצא כסף סיגים — **the sale is valid** — ומחזיר לו האונאה — **and [the seller] returns to him the fraud,** — דהכל מין כסף — **for it is all the species of silver.**

Rama (Choshen Mishpat 227:39 based on Rosh)

— **Reuven and Shimon, who were brothers,** — חלקו על תנאי שמי שיפול לו בית — **divided the estate on the condition that the one who would have a certain house fall to him would open a doorway to the mavoï.** — ולא שמו אל לבם שיכולים בני — **But they did not realize that the other members of the mavoï could prevent him from opening a new doorway there,** — המבוי לעכב עליו — **and the house fell to Reuven.** — ונפל אותו הבית לראובן — **If Reuven wants to nullify the distribution,** — אם רוצה ראובן לבטל החלוקה — **he has that right.** — הרשות בידו

מום בגוף המקח

משפטי התורה (סי' יא) - כל האמור לעיל קיים רק אם נעשה קנין על חפץ מסויים, אבל אם אדם הזמין סחורה מסוג מסויים ולא סוכם על חפץ פלוני דוקא, כגון, אם אדם הזמין מקרר מודל מסויים בחנות למוצרי חשמל, אולם סוכם שאת המקרר הוא יקבל ישירות מהיצרן, במקרה כזה, אין שום הגיון לומר שהמוכר אינו רשאי לתת לקונה מקרר אחר אם נמצא פגם בסחורה שסופקה. [וע' גם נתיב יושר כא, י].
פתחי חושן (יג, סק"ו) - ומסתבר שגם במום אם נסתלק קודם שנודע ללוקח אין המקח בטל.

כסף סיגים

ש"ך (רלג, א) - צריך עיון דמאי שנא מיפות ונמצא רעות... וקרוב להגיה אין המוכר יכול לחזור בו... וכן הוא בראב"ן סוף ק"ה המוכר כסף בחזקת סיגים ונמצא צרף מוכר יכול לחזור בו, צרף ונמצא סיגים לוקח יכול לחזור בו.

נתיבות (שם) - עי' ש"ך שפסק דהמקח בטל ואף דיוכל לצרפו ולתקנו מכל מקום הא צריך הוצאות ודמי להא דפסחים ו. בהמשכיר בית בחזקת בדוק ונמצא שאינו בדוק. ועיין מה שכתבתי בספרי מקור חיים שם, וגם הכא לא חזי למלאכתו ובלתי הוצאות.

אמרי ברוך (שם) - י"ל דשאני כסף שאין שינוי בעצמות הכסף שבנסכא רק שיש אצלו סיג נחושת וכדומה וכשמתיכין זה מן המשקל הרי הכסף שבתוך אותו הנסכא כמזוקק.

בית שאינו בדוק

מגן אברהם (תלז, ז) - ויש לומר דהתם מיירי בלא התנה והכא אפילו התנה המקח קיים.
מקור חיים (שם) - ועל כרחך לא מצינו למימר דמיירי שהתנה בתנאי גמור דזה פשוט דהוי טעות, ועל כרחך צריך לומר כוונתו שהתנה שאמר לו בפירוש שהוא בדוק... ולפי עניות דעתי מעיקרא לא קשיא מידי, דשם גם כן אין המקח קיים רק כשחזי לאותה מלאכה ששכר בשבילה בלי שום הוצאה, כגון שיהיה חזי לדירה ככשרו לדירה רק שצריך הוצאה שיחזור לקדמותו, אבל כשאינו ראוי לאותה מלאכה ודאי דהוי כמום בגוף המקח. (ועי' מגן האלף שם.)

חלוקת שותפים

משפט שלום (רכז, לט) - טעם [הרא"ש] משום דאין הבית שוה כלום מבלעדי הפתח, והוי מום בגוף הבית דלא נקרא בית בלא פתח, אבל התם בסי' רל"ב אף שיש לחבירו דרך עליו מכל מקום הבית שוה סך דמים בערך, ושם בית עליו ולא הוי מום בגוף המקח.
אורחות המשפטים (דיני אונאה ב, כג) - מה תירץ המשפט שלום דבית בלי יציאה לאו כלום, הא יוכל בקל לתקן כנ"ל. [ועי' ש"ך תירוץ אחר].

אם אינו יכול לתקן מום שאינו בגוף המקח

מהר"ם שי"ק (חור"מ סי' כו) - איש אחד קנה י"ש מחבירו והתנה עם המוכר שיהא הי"ש נשאר עומד בכליו של מוכר... עתה רוצה הלוקח לחזור באמרו שהיה מקח טעות כפי שנתן לו חביות מקולקלים... הנה מבואר בחור"מ סי' רל"ב סעיף ה' דאם אין הטעות בגוף המקח אינו יכול לחזור.

פתחי חושן (שם) - זה צריך עיון שמדברי הפוסקים נראה דדוקא במום שיכול לתקן יש חילוק אם הוא בגוף המקח או לא, אבל בדבר שאי אפשר לתקן לא מצינו חילוק זה, והרי בחביות אי אפשר לתקן... עוד כיון שמתנאי המכירה היה שהי"ש ישאר בחביות של מוכר לזמן מסוים, הרי זה חלק מן המקח וכשנמצא מום בחביות הרי זה כמום בגוף המקח.

משפט שלמה (ח"ד עמ' ק) - יש לומר שדוקא חמץ שבבית או סיגים שבכסף יש מקום לראותו אליבא דהש"ך והנתיבות כמום בגוף הדבר דסוף סוף נמצא בגוף חפץ הנקנה... אבל ענין שכנים שהוא חיצוני לגמרי בזה יש לומר דלכולי עלמא אינו מחשיב את קניית הדירה כמום בגוף המקח ואפילו אם אינו מום עובר.

אולם המשפט (רלב, ה) - בהא דנקט כגון שהיה לאחר דרך עליו נראה דוקא בהיה בידו לסלקו, אבל בלא היה בידו פשיטא דלא הוה מכר. וכן מוכח בהדיא בתשובת הרא"ש סוס"י רכ"ז בטור. [עי' נתיב יושר (כא, יז), אבל לפי המשפט שלום אין משם ראיה].

מום בגוף המקח לכולי עלמא

Shoulders of suit uneven (Mishpatai Tishmoru)

Making a 3 room house into a 2 room house (Mishpetei Torah)

Engine in car broken

תלוי במחלוקת

You can't use it.

You have to destroy it.

Take a מקח טעות test. You just purchased a used car and found some problems with it. In which cases can you demand a full refund and return the car, when can you ask for a reduction in price and keep the car, and when do you have no claim at all? [The assumption is that there is no dispute that the car was already damaged at the time of sale.]

scratches in paint job
stained upholstery
broken tape deck
broken cruise control
broken mirror
broken seatbelts
bad brakes
streaky windshield wipers
loose hinges on door
dead battery
bad starter
frame damage
bad transmission
bad engine
all of the above